

پادکست در یادگیری معکوس

← مقدمه

در یادداشت قبلی دربارهٔ چرایی و چگونگی فیلم آموزشی مطالبی بیان کردیم. معلم می‌تواند از برنامه‌هایی که از صفحه نمایش رایانه فیلم برداری می‌کنند استفاده کند و در حالی که برای مثال پاورپوینت یا تصویر صفحه کتاب را نمایش می‌دهد، هم‌زمان صدا و تصویر خود را در ضمیمهٔ فیلم آموزشی ضبط کند. به شکلی ساده‌تر، او می‌تواند با استفاده از دوربین فیلم برداری یا حتی گوشی تلفن همراه، از توضیحات خود فیلم تهیه کند. خاطرنشان می‌شود، با استفاده از برخی نرم‌افزارها می‌توان ویدیوهایی را که ضبط شده است تدوین کرد. شاید مناسب‌ترین برنامه برای تولید فیلم‌های آموزشی برنامه کم‌تاسیا استودیو^۱ باشد. استفاده از این نرم‌افزار به نسبت ساده است و در راهنمای ویدیویی آن که بعد از نصب برنامه به‌طور خودکار پخش می‌شود، توضیحاتی دربارهٔ شیوه کار با آن می‌آید. برخی دیگر از این نرم‌افزارها برای سیستم عامل ویندوز عبارتند از: Adobe Premiere، Corel Video Studio، Adobe After Effects. گفتنی است، برای سیستم عامل اندروید و آی او اس می‌توان از اپلیکیشن KineMaster استفاده کرد.

به این معنا که چون برخی معلمان در طرح درس نویسی معمول دچار مشکل‌اند و به سختی آن را که نقشهٔ راه تدریستان است، مدون می‌کنند؛ در طراحی آموزشی دانش‌آموزانی که قرار است موقعیت‌های یادگیری متفاوت و متنوعی را تجربه کنند، به چالش می‌افتند. طبیعی است در این شرایط لازم است به صلاحیت‌های معلم افزوده شود. البته معلمان بالنگیزه‌ای که به دنبال پیامدهای بی‌بدیل و ارزندهٔ این رویکرد هستند، جویای شایستگی و توانمندی‌های مربوطه خواهند بود.

● **دانش‌آموزان قابل اعتماد نیستند.** به این معنا که از کجا معلوم است که دانش‌آموزان از محتوای آموزشی در اختیارشان استفادهٔ شایسته می‌کنند؟ معلم می‌تواند با توجیه والدین و دانش‌آموزان و بیان ضرورت‌ها و فایده‌های

یا از محتواهای دیگر مانند جزوه و غیره بهره‌مند شود تا شیوهٔ آموزش کلاس خود را معکوس کند.

● **کلاس معکوس آموزش نامناسب یا بدفهمی دانش‌آموز را در پی دارد.**

در اینجا گمان می‌رود چون دانش‌آموز در آغاز به تنهایی خواهد آموخت، بنابراین ممکن است یادگیری نادرست صورت گیرد. در صورتی که اگر فرایند آموزش را از منزل تا کلاس درس در نظر بگیریم، معلم برای درگیر کردن ایشان و اصلاح یا تکمیل و تعمیق دانسته‌ها فرصت کافی خواهد داشت.

● **کلاس معکوس باعث می‌شود معلم به بچه‌ها تکالیف غیرضروری بدهد و دانش‌آموزان در منزل درگیر فعالیت‌ها و تکالیف غیرضروری بشوند.**

معلم با طراحی آموزشی و با تکالیف هدفمند و فیلم‌های مشخص می‌تواند تکالیف را به محیط جذاب یادگیری تبدیل کند و بعد آن را در کلاس درس جهت بدهد. لازم به ذکر است، طراحی آموزشی در کلاس معکوس، با شیوه‌های مرسوم متفاوت است و اهمیت ویژه‌ای دارد؛ به طوری که برخی این مرحله را چالش اجرای یادگیری معکوس قلمداد می‌کنند.

← برخی چالش‌ها و اشتباه‌های رایج دربارهٔ یادگیری معکوس

در موضوع یادگیری یا کلاس معکوس چند چالش و تصور اشتباه رایج است.

● **همه چیز کلاس معکوس فیلم یا ویدیوی آموزشی است.**

خیر لزوماً چنین نیست. محتوای آموزشی می‌تواند شامل کاربرگ، جزوه، پاورپوینت، پادکست صوتی و هر چیز دیگر باشد. معلم با استفاده از هر کدام می‌تواند تدریسش را از منزل دانش‌آموز شروع و به سنجش آغازین و طراحی بپردازد و موقعیت‌های یادگیری را در کلاس ایجاد کند. در بخش دوم یادداشت حاضر به ویژگی‌های پادکست مناسب خواهیم پرداخت.

● **برخی دانش‌آموزان به فناوری و اینترنت دسترسی ندارند و کلاس معکوس در مناطق محروم ممکن نیست.**

خوشبختانه در حال حاضر اغلب شهرها و روستاهای کشور دسترسی به رایانه و اینترنت دسترسی دارند و بیشتر فراگیرندگان مهارت‌های اولیهٔ استفاده از آن‌ها را دارند. همچنین معلم می‌تواند برای انتقال فیلم آموزشی یا پادکست صوتی خود از فلش یا سی‌دی استفاده کند

این رویکرد، با اعتماد اولیه به ایشان و فرهنگ‌سازی و خلق بستر، همچنین با سنجش آغازین از محتوای داده شده، از این چالش گذر کند. این موضوع در شماره‌های آینده بیشتر تبیین خواهد شد.

این‌ها تصورات اشتباه و گاه چالش‌هایی هستند که برخی منتقدان یادگیری معکوس بدان اشاره می‌کنند، در حالی که می‌توان هر یک از آن‌ها را به فرصت تبدیل کرد. البته برخی معلمان در کارگاه‌های یادگیری معکوس سؤالاتی را مطرح می‌کنند که طرح آن‌ها در این مقاله نمی‌گنجد و در شماره آینده به طور جامع بدان‌ها خواهیم پرداخت.

خوب است بدانیم، رویکرد یادگیری معکوس نوعی رویکرد معلمی است نه رویکرد مهندسی. به عبارت دیگر، مثل موضوع هوشمندسازی مدرسه نیست که با الگوبرداری از برخی کشورها همچون مالزی (که خود تجربه موفقی را رقم نزد) آغاز شد و پس از سرازیر شدن تجهیزات الکترونیکی به مدرسه‌ها و صرف هزینه‌های گزاف ناکام ماند. اینجا در رویکردی معلمی و فارغ از الزام سخت‌افزارهای خاص و هزینه‌بر، بحث یاددهی و یادگیری ارتقا پیدا می‌کند. معلم می‌تواند با استفاده از یک موبایل هوشمند معمولی کلاس خود را معکوس کند. او حتی می‌تواند به محتواهای بسیاری که خود تولید نکرده و حتی حرفه‌ای هم نیستند دسترسی یابد و از آن‌ها به منظور اهداف درسی خود سازمان‌دهی و استفاده کند.

نکته دیگر این است که شکل‌گیری کلاس معکوس حرکتی از معلمان و جنبشی از پایین به بالا بوده است، نه بخش‌نامه‌هایی از اداره‌های آموزش پرورش. کلاس معکوس می‌تواند تغییری تدریجی برای معلم باشد. او می‌تواند با

موضوعی خاص و با فیلم کوتاه، آرام آرام محتوای آموزشی خود را تدارک ببیند و در سال‌های آینده نیز از آن‌ها استفاده کند.

← آنچه باید در باره پادکست بدانید!

واژه پادکست از ترکیب واژه‌های آی‌پاد (iPod) و پخش گسترده (broadcasting) پدید آمده است. پادکست راهی آسان برای دستیابی به فایل‌های صوتی موجود در اینترنت و پخش آن‌ها در زمان و مکان دلخواه است. پادکست در همه دستگاه‌های دیجیتال پخش موسیقی و نیز گوشی‌های تلفن همراه قابل شنیدن است.

← پادکست چگونه منتشر می‌شود؟

عملکرد پادکست به این شکل است که شما آن را تولید و در سایت‌های معتبری که کار آن‌ها میزبانی پادکست است بارگذاری می‌کنید. این سایت‌ها، به تولیدکننده لینکی ارائه می‌دهند که مخاطبان می‌توانند با استفاده از آن مشترک پادکست شوند. البته شما می‌توانید مانند فایل‌های ویدیویی، پادکست را از راه‌های گوناگون در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید.

← چرا باید پادکست بشنویم؟

شاید بپرسید چرا باید به پادکست گوش دهیم؟ برای پاسخ دادن به این سؤال، به مزیت‌های پادکست اشاره می‌کنم. بزرگ‌ترین مزیت پادکست این است که وقتی امکان مطالعه نداریم، مثل هنگامی که در حال رانندگی هستیم یا پیاده‌روی می‌کنیم یا داخل اتوبوسی شلوغ ایستاده‌ایم می‌توانیم محتواهای مورد علاقه و مفیدی را گوش دهیم.

مزیت پادکست نسبت به رادیو این است که زمان شنیدن آن را خودتان انتخاب می‌کنید، چرا که برنامه‌های رادیویی در زمان خاصی اجرا می‌شوند و شما ممکن است حتی به تکرار آن‌ها، هم نرسید ولی پادکست این قابلیت را دارد که یک بار دانلود شود و شما هر زمان که مایل باشید به آن گوش دهید.

یکی دیگر از مزایای گوش دادن به پادکست، تقویت قوه شنیداری برای یاد گرفتن زبان‌های خارجی است و از آنجا

که پادکست‌های زیادی برای آموزش زبان وجود دارند، استفاده از پادکست یکی از بهترین گزینه‌ها برای تقویت زبان است.

← چرا باید پادکست تولید کنیم؟

● پادکست بهترین جایگزین برای ویدیو است، چرا که ساخت ویدیو پرهزینه و تخصصی‌تر است.

● پادکست به برقراری ارتباط قوی‌تر با مخاطب کمک می‌کند.

● ساخت پادکست بسیار آسان است.

● پادکست به طرز فوق‌العاده‌ای جذاب‌تر از متن است.

در دوره‌ای که محتواهای متنی به اندازه‌های تولید شده‌اند که به حد اشباع رسیده‌اند، پادکست می‌تواند آموزش‌ها را از حالت یکنواختی بیرون بیاورد. البته مهم است که تا حد امکان سعی کنید روی کیفیت پادکست‌ها تمرکز داشته باشید و نه فقط ارائه آن‌ها، چرا که کیفیت بالای پادکست می‌تواند در مخاطبان بسیار تأثیرگذار باشد.

← سایت‌های ارائه پادکست

سایت‌هایی وجود دارند که می‌توانید در آن‌ها پادکست‌های خود را بارگذاری کنید و در عین حال پادکست‌های دیگران را هم بشنوید. یکی از معروف‌ترین سایت‌های خارجی در این زمینه، سایت castbox.fm است که بیش از ۹۵ میلیون پادکست را در خود جای داده است. اما اگر به دنبال سایت‌های ایرانی هستید، می‌توانید به سایت «شنوتو» به نشانی shenoto.com و سایت «ناملیک» به نشانی namlik.me مراجعه کنید.

← نرم‌افزارهای ویرایش و ساخت پادکست‌های صوتی

برای سیستم عامل ویندوز می‌توانید از نرم‌افزارهای Adobe Audition یا SONY Sound Forge Pro و برای سیستم عامل اندروید از اپلیکیشن‌های Lexis یا HI-Q MP3 RECORDER یا Audio Editor استفاده کنید.

■ پی‌نوشت:

1. Camtasia Studio

